HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מסורת הש"ס

ה) [פירוש חבל שמושכין בו את הספינה. ערוך ערך אשל ב], ב) [נעיל פד: לקמן פו:], ג) [ל"ל אמרו ליה], ד) גיטין עג., ה) [נעיל פד:], ו) [שבועות מב.], ז) [עי' תוס' ב"ב לב: ד"ה והלכתא], ח) [קדושין מב: וש"נ], ט) יבמות עה: ב"מ קט. ב"ב קנז: קנא., י) גיטין כו: [נעיל כח.], כ) גיטין ג: כג. כו.], ל) ב"מ ח. [גיטין כו:], מ) [שם ליתא ועי' היטב תוס' שבועות מב. ד"ה מיתבע ותוס' לקמן לב: ד"ה דינא], נ) [וע"ע תוס' יבמות קא: ד"ה מרענא],

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קאקי. אווזים. כגה אותם בהן על מכתם ועל דרך לתיתא ברכות מ ע"א הרוצה לוז בחלוט יצפה לחכמה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ותשתבע במאתיין אפשר דמיכפפא:

מוסף רש"י

הובא בענמ' הקודם

תוספות רי"ד

תפשוה אינהו. פי' הי' חייב להן אתו לקמיה דרבא א"ל קאקי חווריי משלחי גלימא הנה הנחנוני נתן בלא עדים ולא מחייבו וכך נ"ל עיקר כדבריהם. אבל רב נחשון גאון ז"ל נשאל לאונן הי"ל על שמעון פ' דינרים בלא שטרא שדרינהו עם לוי ואתא לוי וא"ל עשיתוך שליחותך ולאחר ג' ימים א"ל לאונן לשמעון הב לי פ' דינרים דאית לי עלך וא"ל שדרתינון לך עם לוי א"ל להד"מ ואתא לוי ואמר יהבתינון לך וראובן אמר לא יהבית לי היכא דינא. והשיב הכי חזינא דדינא דינרים דינרים גבי ראובן ואי לא מוקים ליה אורחא דראובן על שמעון ואורחא דשמעון על לוי וכדר' אבימי ברי' דר"א ול"ש ב) שום מדעם דקאמרי בין כך ובין כך משלם דא"ל

ו) [פירוש חבל שמושכין בו את הספינה. ערוך ערך אשל ב], ב) [נעיל פד: לקמן פו:], ג) [ל"ל אמרו ליה], ד) גיטין עג., ה) [נעיל פד:], ו) [שבועות מב.], ז) [עי' תוס' ב"ב לב: ד"ה והלכתא], ח) [קדושין מב: וש"נ], ט) יבמות עה: ב"מ קט. ב"ב קנז: קנא., י) גיטין כו: [נעיל כח.], כ) גיטין ג: כג. כו.], ל) ב"מ ח. [גיטין כו:], מ) [שם ליתא ועי' היטב תוס' שבועות מב. ד"ה מיתבע ותוס' לקמן לב: ד"ה דינא], נ) [וע"ע תוס' יבמות קא: ד"ה מרענא],

תוספות רי"ד (המשך)

ל"ש ולא לעוותי ולא דמיא כל עיקר לחנוני על פינקסו דלוי הו"ל למיעבד אבי דארי' ואסתרתקי' לנפשי' ולא לעוות לממון דשמעון ולא דמיא נמי לאומר לשנים צאו וקדשו לי את האשה [בקידושין מג:] דהתם תרין והכא לוי לחודא ואינו נ"ל דבריו כלל. שאין חילוק בדין זה לחנוני כלל דכי היכי דאמר ללוי לתקוני שדרתיך ולא לעוותי ה"נ נימא לחנוני בעי לך למפרע' בסהדי אלא כיון שלא א"ל בעת"ב לא מחייבינן לי' והכא נמי ל"ש ומעשה דאבימי משום דמדכר לי' שטרא ואי לא הוה מדכר ליה לא הוה מחייבינן לי': הדיא איתתא דאפקדוה גבה מלוגא דשטרא אתו יורשין וקתבעי לי' מינה. פי' תיק מלא שטרי חובות א"ל מחיים תפסיניה להו אתי לקמי' דר"נ א"ל אית לך סהדי דתבעי מינך מחיים ולא יהבתיה להו א"ל לא א"ל א"כ תפיסה דלא"מ ותפיסה דלא"מ לאו כלום הוא. פי' שכ"ז שהיה חי היה פקדון בידו וה"ה כמנותין ברשותן וכי אמרינן תפיסה מחיים כגון (שראוהו) [שראתה אותן] קרוב למות ותפסה משלו מטלטלין לשם חוב ולא היה פיקדון בידה: ודאית שמוציאין מכאן ואמרי אמאי לעיל גבי ההוא בקרא דיתמי אמר ר"נ מיגו דא"ל לקוח הוא בידי י"ל נמי מחיים תפיסנא ליה והכא במלוגא דשטרא לא אמר מיגו ש"מ דאין אותיות נקנית במסירה עד שיכתוב עליהן שטר ומ"ה לא מהימנא דאי אמרה לקוחין הן בידי אמרי' לה אחזי שטרך דאין אותיות נקנות במסירה ואין זו הוכחה (דהתם) [דהכא] משמע לישנא שהדבר ידוע בעדים שהיה פקדון אצלה מחיים ומ"ה אמר דאפקדוה גבה דמשמע שהדבר ידוע שכן היה ולא אמרה ההיא איתתא דהוות נקיטא מלוגא

עין משפט נר מצוה

יז א מיי' פי"ד מהלכות מלוה ולוה הלכה ט סמג עשין לד טוש"ע מ"מ סי' נח סעיף ג:

יח ב מיי' פי"ב מהלכות שלוחין הל' ו סמג עשין פב טוש"ע שם:

יט ג מיי' פי"ח מהל' מלוה ולוה הלכה ח סמג עשין לד טוש"ע שם סי' סד:

כ ד ה מיי' פכ"ד מהל' סנהדרין הל' ג סמג לאוין סג טוש"ע שם סימן טו סעיף ה:

כא ו טוש"ע שם סימן פז סעי' כג בהג"ה:

כב ז מיי' פי"ד מהל' מלוה ולוה הל' יב סמג עשין לד טוש"ע שם סי' פב סעיף ג:

כג ח מיי' פ"ג מה' גירושין הלכה ד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלא סעיף ג:

כד ט טוש"ע מ"מ סי' מח:

כה י מיי' פי"ד מהל' מלוה ולוה הלכה ז סמג עשין לד טוש"ע שם סי' מח:

לעזי רש"י

ריימ"ש. משוטים.
וירני"ר. להשיט, לנווט.

לא קנה תפסוה אינהו רב פפא מימלה מלוחי רב הונא בריה דרב יהושע ממתח לה [ו]באשלא מר אמר אנא קנינא לה לכולה ומר אמר אנא קנינא לה לכולה פגע בהו רב פנחס בר אמי אמר להו [ז]רב ושמואל דאמרי תרוייהו והוא שצבורין ומונחין ברה"ר [ח]אמר להו אנן נמי מחריפותא דנהרא תפיסנא אתו לקמיה דרבא אמר להו [ט]קאקי חיורי משלחי גלימי דאינשי הכי [י]אמר רב נחמן והוא שתפסה מחיים [כ]אבימי בריה דרבי אבהו הוו מסקי ביה זוזי בי חוזאי שדרינהו ביד חמא בריה דרבה בר אבהו אזל פרעינהו אמר להו הבו לי שטרא אמרו ליה סיטראי נינהו אתא לקמיה דרבי אבהו א"ל אית לך סהדי דפרעתינהו אמר ליה לא [א]אמר ליה [ב]מיגו דיכולין לומר לא היו דברים מעולם יכולין נמי למימר סיטראי נינהו לענין שלומי שליח מאי אמר רב אשי חזינן אי א"ל שקול שטרא והב זוזי משלם הב זוזי ושקול שטרא לא משלם ולא היא [ג]בין כך ובין כך משלם דא"ל [ד]לתקוני שדרתיך ולא לעוותי: [ה]ההיא איתתא דהוו מיפקדי גבה מלוגא דשטרי אתו יורשים קא תבעי ליה מינה אמרה להו מחיים תפיסנא להו אתאי לקמי' דרב נחמן אמר לה אית ליך סהדי דתבעוה מינך מחיים ולא יהבית ניהליה א"ל לא א"כ הוי תפיסה דלאחר מיתה ותפיסה דלאחר מיתה לא כלום היא [ו]ההיא איתתא דאיחייבא שבועה בי דינא דרבא אמרה ליה בת רב חסדא ידענא בה דחשודה אשבועה אפכה רבא לשבועה אשכנגדה זימנין הוו יתבי קמיה רב פפא ורב אדא בר מתנא אייתו ההוא שטרא גביה א"ל רב פפא ידענא ביה דשטרא פריעא הוא א"ל איכא אניש אחרינא בהדי' דמר א"ל לא א"ל אע"ג דאיכא מר עד אחד לאו כלום הוא א"ל רב אדא בר מתנא ולא יהא רב פפא כבת רב חסדא בת רב חסדא קים לי בגווה מר לא קים לי בגוויה אמר רב פפא השתא דאמר מר קים לי בגוויה מילתא היא כגון אבא מר ברי דקים לי בגוויה קרענא שטרא אפומיה קרענא ס"ד [ח]אלא מרענא שטרא אפומיה ההיא איתתא דאיחייבא שבועה בי דינא דרב ביבי בר אביי [ט]אמר להו ההוא בע"ד תיתי ותישתבע [י] במתא אפשר דמיכפפא ומודיא אמרה להו כתבו לי זכוותא [כ]דכי משתבעינא יהבי לי אמר להו רב ביבי בר אביי כתבו לה אמר רב פפי משום [כא]דאתיתו ממולאי אמריתו מילי מוליתא הא אמר רבא [כב]האי אשרתא דדייני דמיכתבא מקמי דנחון סהדי אחתימות ידייהו פסולה אלמא מיחזי כשיקרא ה"נ מיחזי כשיקרא וליתא מדרב נחמן דאמר רב נחמן [כג]אומר היה ר"מ אפי' מצאו באשפה וחתמו ונתנו לה כשר ואפי' רבנן לא פליגי עליה דר' מאיר אלא בגיטי נשים [ח]דבעינן כתיבה לשמה [כד]אבל בשאר שטרות מודו ליה דאמר רב אסי [ט]אמר ר' יוחנן [כה]שטר שלוה בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו שכבר נמחל שיעבודו דנמחל שיעבודו אבל למיחזי כשיקרא

אם תשבע פלונית תפטר דלא הוה מיחזי כשיקרא היינו משום שלא להלריכה עדים היום או למחר:

לא קנה. דלאו כל כמיניה לחוב זה כדי לזכות את זה: **ספסוה אינהו.** שאף הם נושים בו מעות: **ממלח מלוחי.** מנהיגה בעוגין שלה שקורין ריימ"ש בלע"ז. ממלח שקורין ווירני"ר בלע"ז לשון וילולו המלחים (יונה ב): **אנא קנינא כולה.** הנהגתי בריאה משל חבירי: **מחריפותא דנהרא.** לא מצאתה אלא שפת הנהר שהיא כסימטא אלא מזה חטפתוה שהיה מוליכה באמצע הנהר שכל הספינות הולכות שם והוי כרה"ר: **קאקי.** [ט]אווזים: **חיורי.** על שזקנים היו: **משלחי גלימי דאינשי.** מפשיטין עליתות האנשים: **מסקי ביה.** נושים בו: **בי חוזאי.** אנשי אותה מדינה: **סיטראי.** מלך אחר היינו נושים בו מלוה על פה ומחמת אותה מלוה נחזיק בהם: **לענין שלומי שליח.** למשלח: **מאי.** מי הוה פושע שהחזיר המעות עד שלא קבל מהם השטר: **לתקוני שדרתיך.** והיה לך לדקדק בתקנתי: **דהוו מפקדי גבה.** מאנשי יתומים: **מלוגא דשטרי.** תיק מלא שטרות: **מחייס תפיסנא להו.** בחוב שהיה חייב לי החזקתי בהם: **הוי תפיסה דלאחר מיתה.** שכל זמן שהיה חי היו פקדון בידך והרי הן כמונחין ברשותיה וכי אמרי' תפיסה מחיים כגון שראהו קרוב למות ותפס ממלטלין לשם חובו ולא היו פקדון בידו: **דאיחייבא שבועה.** שהיה אדם תובעה ממון והיא כופרת: **בת רב חסדא.** אשתו של רבא: **לשבועה אשכנגדה.** המובע אותה ישבע ויטול כלתנן (שבועות דף מד:) ואלו נשבעין ונוטלין שכנגדו חשוד על השבועה: **זימנין.** פעם אחרת: **בבת רב חסדא.** שהאמנתי לחשוד את האשה על השבועה: **דקים לי בגווה.** דלא משקלא: **קרענא ס"ד.** וכי אחד נאמן להוציא שטר תחוס מיד המחזיק בו אפוקי ממונא הוא ותרי בעינן: **מרענא.** ולא אזדקק לגבות באותו שטר ומקרע נמי לא קרענא ליה: **כאבו לי זכוותא.** שבאתי לדין ונפטרתי היימנו בשבועתי: **ממולאי.** בית עלי שהן כרותי ימים. ולי נראה ממולאי גבנונים בעלי מומין שאינן חיין כשאר בני אדם לשון שקל מוליא ושדי בגלא (ב"ב דף נד.): **אשרפא.** לשון חוזק כמו יישר כחך (יבמות סג.): **אשרפא דשטרי.** קיום השטר שכותבין דיינין במותב תלתא חתימא ואתא פלוני ופלוני ואסהידו אתתימות ידייהו ואשרנוהו וקיימנוהו: **דיחזו.** שיעידו זה כתב ידי: **ה"נ מיחזי כשיקרא.** לכתוב נשבעה פלונית ועדיין לא נשבעה: **ופרעו.** בו ביום: **אינו חוזר ולוה בו.** אפי' בו ביום ואע"ג דלאו מוקדם הוא שהרי ביום הלואה נכתב: **שכבר נמחל שעבודו.** משפרעו בטל השטר ונמצאת מלו' השני' מלוה על פה ואינו גובה מן הלקוחות: כשיקרא

אית לך סהדי דתבעתינהו מחיים. וא"ת ואמאי לריכה סהדי ניהמני לדידה במיגו דאי בעיא אמרה לקוחין הן בידי דאע"ג דקיי"ל דאין אותיות נקנות במסירה ולריכה מסירה ושטר לקיחה ס"מ לקנות החוב אבל לקנות הנייר קני בלא שטר הואיל והיא מוחזקת בו והך איתתא לא היתה חושבת אלא לקנות מלוגא דשטרי בלא החוב מדקאמרה מחיים תפיסנא ותפיסה מחיים לא מהניא לגבות החוב דלא עדיפא ממסירה אלא דע"י כך היתה יכולה לדחוק היורשים שיפרעו היורשין מה שהיה חייב לה במה שלא תחזיר מלוגא דשטרי והוי כמו משכון ואומר ר"י דלא חשיב מיגו הואיל ועכשיו אינה יכולה לטעון לקוח הוא בידי שכבר אמרה מחיים תפיסנא ומשום דאי בעיא אמרה לקוחין הן בידי בשעה שאמרה מחיים תפיסנא לא מהימנא השתא דבאותה שעה שאמרה מחיים תפיסנא סבורה היתה שהיא טענה מעולה ולא היתה יודעת שהיא לריכה לטעון דתבעינהו מינה מחיים מדלא טענה מעצמה ורלה מסוף פרק זה בורר (סנהדרין דף לא.) גבי ההיא איתתא דנפק שטרא מתותי ידה ואמרה ידענא בהאי שטרא דפרוע הוא ולא היימנה ר"נ משום כיון דאתחזק בבי דינא פי' שראוהו השטר בידה אי בעיא קלתיה לא אמרי' אע"פ שאם אמרה פרוע הוא קודם שראוהו השטר בידה היתה נאמנת במיגו דאי בעיא קלתיה השתא שראוהו בידה אין נאמנת עוד דהשתא ליתא לה מיגו ועוד ראיה מדתנן בפרק שבועת הדיינין (שבועות דף לח:) מנה לי בידך ואמר לו הן למחר אמר לו נתתיו לך פטור ופריך בגמרא (דף מא.) מיגה למ"ד המלוה חבבו בעדים לריך לפורעו בעדים והא הכא כיון דתבעי' בעדים כמאן דאוחפיה בעדים דמי וקתני פטור ומאי קושיא שאני הכא דמהימן במיגו דאי בעי אמר אתמול להד"מ אלא ודאי מיגו למפרע לא אמרינן:

מרענא לשטרא אפומיה. פי' ר"ח בפ' שבועת הדיינין (שם דף מב. ושם ד"ה איתבע) דכל מרענא דבהשם"ם לגבי שטר הייט שלריך בעל השטר לישבע קודם שיגבה והלשון משמע כן מדלא מסיק לא מיקרע קרעינן ולא מיגבא מגבינן ביה כדאמרינן באלו נערות (לעיל דף לו:) האי שטרא ריעא לא מגבינן ביה מ) (ולא מיקרע קרעי' ליה) וא"ת למאי הלכתא אמר רב פפא דמרעינן ליה אי לשבועה כדפירשנו אפי' לא מהימן כדי תרי יתחייב שבועה הכא ליפרע כדתנן במתני' (לקמן פז.) עד א' מעידה שהיא פרועה לא תפרע אלא בשבועה וי"ל דרב פפא קאמר אפילו יהא קרוב שאינו בר עדות כמו בת רב חסדא שלא היתה בת עדות ודקא א"ל נמי לרב פפא איכא אינשי אחרינא בהדי מר ל"ל שהיה רב פפא קרובו של בעל השטר או של נתבע להכי ליכא להימניה אפילו לשבועה[נ]:

אלמא מיחזי כשיקרא. והתם נמי מיחזי כשיקרא שכתבו לה פלונית נשבעה ונפטרה מפלוני ונתנוהו ביד שליש שיתן לה לאחר שבועה ומה שלא כתבו לה

דשטרא והיא היתה טוענת דמחיים תפיסנא להו בחובי אחרי שהיה בידי. וא"ל ר"נ ההיא תפיסה לא מהני כאן שבתורת פקדון (באו לידה והשתא בדברים העשוין להשאיל ולהשכיר) היה בידך. דכל היכי דקיימו ברשות מרייהו קיימא עד דאית לך סהדי דתבעינהו מינך מחיים ולא יהבת להו ובמיגו לא מהימני למימר לקוחין הן בידי דהא איכא סהדי שבתורת פקדון באו לידה. והשתא בדברים העשוין להשאיל ולהשכיר שאין עדים האיך באו לידו. אמרי' שאינו נאמן לומר לקוחין הן בידי דאמרי' מסתמא ודאי בתורת שאלה ושכירות באו לידו. ולא כ"ש דלא מהימן לומר לקוחין הן בידי הכא דאיכא סהדי דבתורת פקדון באו לידה אבל לעולם אם אין ידוע בעדים שבפקדון באו לידה ה"נ דחוק מהימן ע"י מיגו דאותיות נקנות במסירה עיין בערך כ"א בס"ה שהוכחתי מכמה ראיות שאותיות ניקנות

מלא

ג) לפנינו בגמ' לא נמצא הך מעשה דאיתתא דפפסה תורא מיתמי וגם בריי"ף ובברא"ש לא נמצא זה וא"ש. ד) נראה דל"ל ל"ש דאמר ליה שלא יפרענו אלא בעדים וא"ש דלא אמר ליה שום מידעם דקאמרינן בין כך וכו'.